

Ali so bile zadnje besede poslednja obzirnost do preskrbnega, jokajočega očeta, ali se ji je bližala smrt rahlo v sladki omami, brez bolečin — kdo ve? —

Vse njeno življenje je bil svetel maj, poln uresničenih otroških sanj, poln luči in toplote. Kaj bi prišlo za tem, Bog zna! Življenje je težko, luč ugasne in želje ostanejo v srcu večno žive in večno neizpolnjene. Dobro ti je, Nada! Počivaj sladko!

Srbske narodne pripovedke.

Preložil Fran Erjavec.

III.

NEZVEST TOVARIŠ.

estala sta se jazbec in lisica, da odideta skupaj na četovanje. Lisica vpraša jazbeca: »Koliko spretnosti imaš, jazbeče?«

»Imam tri spretnosti,« odgovori jazbec.

»Jaz jih imam sedemnajst in sedem,« pravi lisica.

Gresta po poti, pa naletita na mrhovino, kjer so bile razpete tudi lovske pasti. Jazbec in lisica uporabita vse svoje spretnosti, da se najesta, a ne ujameta v pasti. A lisica se vendarle ujame.

»Kaj hočem sedaj, moj jazbeče?« vpraša lisica prestrašeno.

»Ne boj se ničesar!« odgovori jazbec. »Ko pride lovec, se naredi mrtvo in se niti ne gani, in lovec bo mislil, da si mrtva ter bo odpel pasti, a ti boš zbežala.«

Ko se zdani, pride lovec, da pregleda pasti. Lisica ga zapazi že od daleč in se naredi mrtvo. Lovec jo brcne z nogo, a ona se ne gane. Lovec, misleč, da je mrtva, odloži puško in plašč ter odpne pasti. Medtem lisica zbeži.

Ko se pozneje lisica in jazbec zopet snideta, pravi lisica: »Dobro spretnost si mi pokazal, moj jazbeče!«

Gresta dalje in spotoma naletita zopet na mrhovino, kjer so bile nastavljene pasti. Nesrečna lisica se zopet ujame v past.

»A sedaj, jazbeče, kaj hočem z življenjem?« vpraša lisica jazbeca.

»Ne jadikuj!« odgovori jazbec, »saj imaš sedemnajst in sedem spretnosti. Uporabi eno samo, pa se boš izmotala!«

»Povej, jazbeče, ti svojo spretnost, da mi bo boljše!«

»Naj bo!« veli jazbec. »Ko pride lovec, se smukaj priliznjeno okrog njega. On bo mislil, da si ti kaka udomačena lisica, pa te ne bo ubil. A ko te izpusti iz pasti, veš, kaj ti je učiniti.«

Ko pride drugo jutro lovec, se mu začne lisica prilizovati in ovijati okrog nog. Lovec res meni, da je to kaka udomačena lisica ter jo začne tudi on gladiti z roko. Odloži puško in plašč, odpne pasti in izpusti lisico. Osvobodena lisica se smučje in prilizuje še dalje okrog lovca, dokler ne začne lovec ponovno razpenjati pasti. Čim zapazi priložnost, lisica zbeži.

Zopet se sestane lisica z jazbecom in odideta na pot. Potujoča tu in tam, naletita zopet na mrhovino, kjer so bile napete tudi pasti. Po nesreči se ujame v past jazbec.

»Kaj hočem sedaj, sestra?« vpraša prestrašeni jazbec.

»A kaj ti hočem jaz?« odgovori lisica smeje.

»Nikari tako, moja draga! Ali veš, kako sva si obljubila, da si bova pomagala v nesreči? Pokaži sedaj ti svojo spretnost in mi pomagaj!«

»Kar imam spretnosti, so zame!« mu odgovori lisica hladno.

Jazbec vidi, pri čem je in reče: »Jaz imam še eno spretnost, a težko, če mi bo pomagala. Prosim te zato, pridi bliže, da se poljubiva in posloviva.«

Lisica gre k njemu, a jazbec — čap! — lisico za vrat.

»Izpusti, jazbeče! Kaj počneš?« zaprosi lisica.

»Skupaj bova počakala tu lovca, sestra!« odgovori jazbec.

Zgodaj zjutraj pride lovec in ko vidi, da drži jazbec lisico, ki ga je že dvakrat prevarila, zakliče: »Drži, jazbeče, sokoliče! Svojo lovsko besedo ti zastavljam, da bom tebe osvobodil!«

Priteče do pasti in ubije lisico, a jazbeca oprostí pasti in ga izpusti na svobodo, rekoč: »Tebe puščam, ker tvoja koža ni vredna več kot dva groša, a lisičja šestdeset.«

IV.

JAREC ŽIVODEREC.

Nekoč sta živela starec in žena. Imela sta dva sina in dve snahi. Niso imeli ničesar razen enega jarca.

Nekega dne pošlje starec mlajšo snaho, da odveže jarca v gozd in ga nakrmi, da ne bi poginil od lakote. Ona odide z jarcem, kakor ji je bilo naročeno, a glej, kmalu nato je jarec zopet doma in začne

meketati okolo hiše: »Mekekel!« Starec pride ter ga vpraša, kaj mu je in zakaj je prišel domov. On mu odgovori: »Poslal si snaho, da mi naklesti listja in me nakrmi, a ona mi je nataknila na gobček torbo, da ne morem jesti.«

Tedaj pošlje starec drugo snaho, a jarcu se je tudi pri njej tako godilo. Pošlje starec mlajšega sina, a z jarcem se zgodi isto; pošlje starejšega, a tudi starejšemu učini jarec isto.

Sedaj gre žena, vzame v roke otrobe ter jih posiplje za seboj, vabeč jarca: »Jarče, jarče, jarče!« Jarec gre za ženo, dokler se vsipljejo iz njene roke otrobi, a ko to neha, se vrne kakor navadno domov ter začne meketati okrog hiše: »Mekekel!« Zopet ga vpraša starec, kaj mu je, a on odgovori:

»Poslal si ženo, da me nakrmi, a ona mi je nataknila na gobček torbo in ne morem jesti.«

Starec, misleč, da je resnica, kar govori jarec, gre sam z njim, a jarec stori prav tako tudi njemu.

Tedaj se starec razljuti in ko pride domov, jarca takoj zakolje, ga odere, osoli, natakne na raženj in začne peči na ognju, a jarec skoči z raženja in beži v lisičji brlog, kolikor so ga nesle noge. Lisice ni bilo doma.

Ko se lisica vrne, začuje, da je nekdo v njenem domu ter se ne upa vstopiti, nego žalostna odide. Tako gredoč, glej, pred njo zajca, ki jo vpraša, kaj išče tod tako žalostna. Ona mu pove, da se je priplazil nekdo v njen dom in sedaj ne sme noter.

Tedaj ji reče zajec: »Hajdiva, da vidiva, kdo bi to bill!«

Gresta. Ko prideta pred brlog, zakliče zajec: »Kdo je v tetinem brlogu?«

A jarec odgovori od znotraj:

»Jaz sem jarec
živoderec,
živ zaklan —
nedoklan;
živ osoljen —
nedosoljen;
živ pečen —
nedopečen!
Mojih zob moč čutiš bridko,
ko pregriznem te kot nitko!«

Ko zaslišita to zajec in lisica, se prestrašita in zbežita.

Tako bežeča naletita na volka, medveda in leva in ti ju vprašajo, kaj jima je, zakaj bežita. Ko vidita lisica in zajec tako družbo, se ustavita in jim povesta kako in kaj. Tedaj se dvignejo vsi naenkrat,

da bi pomogli teti do njenega doma, a bil je zaman ves trud, ker jarec je odgovoril vsakemu kakor zajcu.

Gredeč tako žalostni po polju in skrbeč za teto, srečajo ježa in ta jih vpraša, kaj delajo v toliki družbi. Ti mu povedo vse kako in kaj. Tedaj reče jež: »Hajdimo, da poizkusim srečo še jaz in vidim, kdo je tol!«

Ko pridejo pred brlog, zakliče jež: »Kdo je v tetinem domu?«

Jarec odgovori:

»Jaz sem jarec
živoderec,
živ zaklan —
nedoklan,
živ osoljen —
nedosoljen,
živ pečen —
nedopečen!
Mojih zob moč čutiš bridko,
ko pregriznem te kot nitko!«

Na to mu pravi jež:

»Jaz sem jež,
vsemu selu knez,
zvil se bodem v klopčič
in te zbodel v gobčič.«

Naš jarec se prestraši in zbeži!

Srebrni zvončki.

Iz jasne, sinje daljave
srebrni zvončki pojó;
to niso zvončki srebrni,
spomini mladosti so to!

In ko je v življenju najtežje,
ko solnce gre za goró —
v daljavi jasne mladosti
srebrni zvončki pojó ...

Simon Palček.

